

ประโยค ป.ธ. ๓
สัมพันธ์ไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๐

ตั้ สุควา เสฎฐี จินเตสิ อหิ อสุเกน นาม อจฺจราย คณฺหิตฺวา
 คณฺจุลาทีนึ ทินฺนानीติ มม นาม กหิตมตฺเต อิมิ มาเรสุสามิติ อาคโต
 อยมฺปน สพฺพสงฺคาหิกิ กควา เขหิปี นาฬิกาทึหิ มินิตฺวา ทินฺนํ เขหิปี
 อจฺจราย กเหตุวา ทินฺนํ สพฺเพสํ มหปฺผลํ โหตุติ วทติ สจําหิ เอวรूपิ น
 ขมาเปสุสามิ เทวทณฺโฆ เม มตฺถเก ปติสฺสตีติ ฯ โส ตสฺส ปาทมฺเณ นิปรชฺชิตฺวา
 ขมาหิ เม สามิติ อําห กิมิทนฺติ จ เตน ปุญฺโจ สพฺพนฺตํ ปวตฺตี อําโรเจสิ ฯ
 ตั้ กิริยํ ทิสฺวา สคฺคา กิมิทนฺติ ทานเวยฺยาวญฺจํ ปุจฺฉิ ฯ โส อตีตทิวสโต
 ปุญฺจาย สพฺพํ ตั้ ปวตฺตี อําโรเจสิ ฯ อถ นํ สคฺคา เอวํ กิร เสฎฐีติ ปุจฺฉิตฺวา
 อาม ภาเนติ วุตฺเต อฺปาสก ปุณฺณํ นาม อปฺปกนฺติ น อวมณฺฉิตพฺพํ
 มาทิสพฺพทฺรปฺมุขสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส ทานํ ทควา อปฺปกนฺติ น อวมณฺฉิตพฺพํ
 ปณฺจติปฺริสา หิ ปุณฺณํ กโรนฺตา วิญฺญมุขภาชนํ วิย อุตฺเทน อนุกฺกเมน
 ปุณฺเณน ปุรฺนฺติเยวาติ วควา อนุสนฺธิ อญฺเฐควา ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมิ คาลมาห
 มาวมณฺเณถ ปุณฺณสฺส น มตฺตํ อํคมิสฺสตี
 อุตฺพินฺทฺนึปาเดน อุตฺกมฺโกปี ปุริติ
 ปุริติ ธีโร ปุณฺณสฺส โลกํ โลกํปี อํจินฺนฺติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.๕. ๓

สัมพันธ์ไทย

เสฏฐิ สยกคฺคา ใน จินฺเตสิ ๑ อาชฺยาตบฺท กคฺควาจก คํ วิเสสน ของ
 วจฺนํ ๑ อวฺคตกมฺม ใน สุตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน จินฺเตสิ อหํ สยกคฺคา ใน
 อากโต ๑ กิตฺตบฺท กคฺควาจก อหํ เหตุกคฺคา ใน มาเรสุสํมิ ๑ อาชฺยาตบฺท
 เหตุกคฺควาจก ตณฺหุลาทีนํ วิเสสน ของ วตฺตุนิ ๑ วฺคตกมฺม ใน ทินฺนํ
 อสุเกน วิเสสน ของ เสฏฺฐจिณา นาม ศัพท์ สณฺญาโชตก เข้ากับ อสุเกน
 เสฏฺฐจิณา อนภิตฺตกคฺคา ใน ทินฺนํ ๑ กิตฺตบฺท กมฺมวาจก อจฺจราย กรณ
 ใน คณฺหิตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ทินฺนํ อิติ ศัพท์ สรูป ใน วจฺเนน ๑ กรณ
 ใน คหิต- นาม ลกฺขณ ใน สนฺเต ๑ ลกฺขณกิริยา มม สามีสมฺพนฺธ ใน นาม
 คหิตมคฺเต* วิคตฺติกคฺคา ใน สนฺเต อิมํ วิเสสน ของ ปุริสํ ๑ การิตกมฺม
 ใน มาเรสุสํมิ อิติ ศัพท์ สรูป ใน จินฺตเนน ๑ กรณ ใน อากโต

ปน ศัพท์ ปกฺขนฺตรโชตก อยํ วิเสสน ของ ปุริโส ๑ สยกคฺคา ใน
 วทติ ๑ อาชฺยาตบฺท กคฺควาจก สพฺพสงฺคาหิํ วิคตฺติกมฺม ใน กคฺวา ๑ ปุพฺพกาล-
 กิริยา ใน วทติ ทานํ วฺคตกมฺม ใน ทินฺนํ เยหิ วิเสสน ของ มนุสฺเสหิ ปี ศัพท์
 อเปกฺขชฺคฺต เข้ากับ เยหิ มนุสฺเสหิ อนภิตฺตกคฺคา ใน ทินฺนํ ๑ กิตฺตบฺท กมฺมวาจก
 นาฬิกาทิหิ วิเสสน ของ วตฺตุนิ ๑ กรณ ใน มินิตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ทินฺนํ
 ทานํ วฺคตกมฺม ใน ทินฺนํ เยหิ วิเสสน ของ มนุสฺเสหิ ปี ศัพท์ อเปกฺขชฺคฺต
 เข้ากับ เยหิ มนุสฺเสหิ อนภิตฺตกคฺคา ใน ทินฺนํ ๑ กิตฺตบฺท กมฺมวาจก อจฺจราย
 กรณ ใน คเหตุวํ ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ทินฺนํ มหปฺผลํ สยกคฺคา ใน โหตุ ๑
 อาชฺยาตบฺท กคฺควาจก เตสํ กิฉิ สพฺเพสํ กิฉิ วิเสสน ของ มนุสฺसानํ ๑ สมฺปทาน
 ใน โหตุ อิติ ศัพท์ อาการ ใน วทติ

* คหิตมคฺเต จะสัมพันธ์เป็นวิเสสนของ นาม ก็ได้

สเจ ศัพท์ ปริกปรุคต อหฺ เหตุคคฺตา ใน ขมาเปสฺสามิ น ศัพท์
 ปฏิเสธ ใน ขมาเปสฺสามิ ฯ อาชฺยาคบฺท เหตุคคฺตฺวาจก เหวรูปฺ วิเสสน ของ
 ปุริสฺ ๑ การิตกมฺม ใน ขมาเปสฺสามิ เทวทณฺโฑ สยกคฺตา ใน ปติสฺสติ ๑
 อาชฺยาคบฺท กคฺตฺวาจก เม สามีสมฺพนฺธ ใน มคฺดเก ๑ อุปฺสิเลสิกาธาร
 ใน ปติสฺสติ อิติ ศัพท์ อาการ ใน จินฺเตสิ ๑

โส วิเสสน ของ เสฎฺฐี ๑ สยกคฺตา ใน อาห ๑ อาชฺยาคบฺท
 กคฺตฺวาจก คสฺส วิเสสน ของ ปุริสฺสส ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน ปาท- ปาทมุเล
 สมฺปาทาร ใน นิปฺชชิตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาห สามิ อาลปนํ คฺวฺ สยกคฺตา
 ใน ขมาหิ ๑ อาชฺยาคบฺท กคฺตฺวาจก เม สมฺปทาน ใน ขมาหิ อิติ ศัพท์ อาการ
 ใน อาห จ ศัพท์ สมฺปิณฺชนคฺตฺวา โส วิเสสน ของ เสฎฺฐี ๑ สยกคฺตา ใน
 อาโรเจสิ ๑ อาชฺยาคบฺท กคฺตฺวาจก ก็ กิํ อิทํ กิํ วิเสสน ของ การณํ ๑ ลิงฺคคฺต
 อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุญฺโจ เตน วิเสสน ของ ปุริเสน ๑ อนภิตกคฺตา ใน
 ปุญฺโจ ๑ วิเสสน ของ เสฎฺฐี สหุพฺ กิํ คํ กิํ วิเสสน ของ ปวคฺติ ๑ อวฺคตกมฺม
 ใน อาโรเจสิ ๑

สคฺดา สยกคฺตา ใน ปุจฺฉิ ๑ อาชฺยาคบฺท กคฺตฺวาจก ตํ วิเสสน ของ
 กิริยํ ๑ อวฺคตกมฺม ใน ทิสฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุจฺฉิ ก็ กิํ อิทํ กิํ วิเสสน
 ของ การณํ ๑ ลิงฺคคฺต อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุจฺฉิ ทานเวชฺยาวุฏฺฐิํ วิเสสน
 ของ ปุริสฺ ๑ อวฺคตกมฺม ใน ปุจฺฉิ ๑ โส วิเสสน ของ ปุริโส ๑ สยกคฺตา ใน
 อาโรเจสิ ๑ อาชฺยาคบฺท กคฺตฺวาจก อตฺตทิวสโต อปาทาน ใน ปุญฺจาย ๑
 กิริยาวิเสสน ใน อาโรเจสิ สหุพฺ กิํ คํ กิํ วิเสสน ของ ปวคฺติ ๑ อวฺคตกมฺม
 ใน อาโรเจสิ ๑

อด กาลสคฺคมี ใน อาห สคฺดา สยกคฺตา ใน อาห ๑ อาชฺยาคบฺท
 กคฺตฺวาจก นํ วิเสสน ของ เสฎฺฐี ๑ อวฺคตกมฺม ใน ปุจฺฉิตฺวา เสฎฺฐิ อาลปนํ
 กิร ศัพท์ อนุสฺสวณคฺตฺวา เหว สจฺจฺวาจก ลิงฺคคฺต อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุจฺฉิตฺวา ๑
 ปุพฺพกาลกิริยา ใน วคฺวา

ภนเต อาลปน อาม ศัพท์ สมบูรณ์จนตถ เอวํ สจจวจากลึงคตถ
 อิติ ศัพท์ สรูป ใน วาเน ๑ ลกขณ ใน วุตเต เสฏฐินา อนภิตกคตธา
 ใน วุตเต ๑ ลกขณกิริยา อุปาสก อาลปน ปุณณํ วุตตกมฺม ใน อวมณฺณิตพฺพ
 นาม ศัพท์ สณฺณาโชตก เข้ากับ ปุณณํ น ศัพท์ ปฏิเสธ ใน อวมณฺณิตพฺพ
 เกนจิ อนภิตกคตธา ใน อวมณฺณิตพฺพ ๑ กิตบท กมฺมวจาก อปฺปํ สรูป
 ใน อิติ ๑ ศัพท์ อาการ ใน อวมณฺณิตพฺพ ปุณณํ วุตตกมฺม ใน อวมณฺณิตพฺพ
 น ศัพท์ ปฏิเสธ ใน อวมณฺณิตพฺพ ปุคฺคเลน อนภิตกคตธา ใน อวมณฺณิตพฺพ ๑
 กิตบท กมฺมวจาก มาทิสพฺพทฺตปฺปมุขสฺส วิเสสน ของ ภิกฺขุสงฺฆสฺส ๑ สมฺปทาน
 ใน ทควา ทานํ อวุตตกมฺม ใน ทควา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อวมณฺณิตพฺพ
 อปฺปํ สรูป ใน อิติ ๑ ศัพท์ อาการ ใน อวมณฺณิตพฺพ

หิ ศัพท์ ผลโชตก ปณฺชิตปริสา สยกคตธา ใน ปุรนฺติ ๑ อาชฺยาตบท
 กตฺตวจาก ปุณณํ อวุตตกมฺม ใน กโรนฺตา ๑ อพฺพนฺตรกิริยา ของ ปณฺชิตปริสา
 วิวญฺมุขภาชนํ อุปมาลึงคตถ อุทเกน กรณ ใน ปุรนฺติ ๑ วิเสสน ของ
 วิวญฺมุขภาชนํ วิย ศัพท์ อุปมาโชตก เข้ากับ วิวญฺมุขภาชนํ อุทเกน
 ปุรนฺติ อนุกฺกเมน คตฺติยาวิเสสน ใน ปุรนฺติ ปุณฺณเณน กรณ ใน ปุรนฺติ เอว
 ศัพท์ อวธารณ เข้ากับ ปุรนฺติ อิติ ศัพท์ อาการ ใน วตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา
 ใน เทเสนฺโต อนุสนฺธิ อวุตตกมฺม ใน ฉนฺนฺตวาท ๑ สมานกาลกิริยา ใน เทเสนฺโต
 รมฺมํ อวุตตกมฺม ใน เทเสนฺโต ๑ อพฺพนฺตรกิริยา ของ สคฺดา อิมิ วิเสสน
 ของ คานํ ๑ อวุตตกมฺม ใน อาห

ปุคฺคโล สยกคตธา ใน อวมณฺณเณถ มา ศัพท์
 ปฏิเสธ ใน อวมณฺณเณถ ๑ อาชฺยาตบท
 กตฺตวจาก ปุณฺณสฺส ฉนฺนฺตกมฺม ใน อวมณฺณเณถ
 ปุณณํ สยกคตธา ใน อากมฺิสฺสติ น ศัพท์ ปฏิเสธ
 ใน อากมฺิสฺสติ ๑ อาชฺยาตบท กตฺตวจาก มคฺตํ

วิเสสน ของ ปุณณ อิติ ศัพท์ อาการ ใน
อวมณฺเณถ อุทกฺขุมโก สยกคฺคตา ใน ปุริติ ฯ
อาขุยาตบถ กคฺคฺควาจก ปี ศัพท์ อเปกฺขคฺคต เข้ากับ
อุทกฺขุมโก ยถา ศัพท์ อุปมาไซคก อุทพินฺทุนิปาเตน
กรณ ใน ปุริติ ธีโร สยกคฺคตา ใน ปุริติ ฯ
อาขุยาตบถ กคฺคฺควาจก เอวํ ศัพท์ อุปเมยฺยไซคก
ปุณณสฺส ฉฎฺฐีกรณ ใน ปุริติ โลกํ สองบถ
กิริยาวิเสสน ใน อาจันํ ปี ศัพท์ อเปกฺขคฺคต
เข้ากับ โลกํ ปุณณํ อวฺตุตคกมฺม ใน อาจันํ ฯ
อพฺพนฺตฺรกิริยา ของ ธีโร อิติ ศัพท์ สรูป ใน
อิมํ คถาํ ฯ